



ТЕСТ
ЗАГАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ПРАВНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Час виконання – 60 хвилин

Тест складається з трьох частин: *секція 1* «Критичне мислення», *секція 2* «Аналітичне мислення», *секція 3* «Логічне мислення».

Загальна кількість тестових завдань у роботі – 30. *Секція 1* містить 12 завдань, *секції 2* та *3* – по 9 завдань. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише одна правильна.

Інструкція щодо роботи з частинами тесту

1. Секції треба виконувати в тій послідовності, у якій вони розташовані в зошиті.
2. На виконання завдань кожної окремої секції відведено по **20 хвилин**.
3. Час початку й кінця роботи над завданнями конкретної секції оголошує інструктор, що знаходиться в аудиторії.
4. Повертатися до завдань секції, час роботи над якою вичерпано, не можна.

Пам'ятайте! Відповіді на завдання секції, над якою Ви працюєте, треба перенести в *бланк А* у відведений на роботу з нею час.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила, що стосуються всієї секції, зазначені на початку.
2. Правила виконання окремих видів завдань зазначені перед цими завданнями.
3. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли правила й завдання.
4. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
5. Намагайтеся виконати всі завдання.
6. Стежте за часом. Не забувайте вчасно переносити відповіді, які Ви позначили в зошиті, до *бланка А*.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей

1. До *бланка А* записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* вважати-муться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:



Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Бажаємо Вам успіху!

СЕКЦІЯ 1

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 12

Час виконання – 20 хвилин

Завдання 1–12 стосуються текстів. Відповідаючи на завдання, спирайтеся лише на інформацію з текстів, а не на відомості, які Ви, можливо, знаєте з інших джерел. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких **ОДИН** правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в *бланку А* згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

**Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери абзаців)
і виконайте завдання 1–6.**

(1) «А чому б не зміцнити свою владу переможною війною?» – подумав у 1982-му генерал-лейтенант Леопольдо Гальтієрі, коли популярність його правління почала падати. Він, головнокомандувач збройних сил у ранзі генерал-лейтенанта, став до керма в Аргентині роком раніше, усунувши від влади попереднього диктатора. Нового головнокомандувача Гальтієрі не призначав, тому армія цілковито підпорядковувалася йому і він мав усі інструменти для здійснення свого задуму.

(2) Ціль теж була зрозуміла: Фолклендські острови, розміщені так близько від Аргентини, належали далекій Великій Британії (вони були захоплені нею 1833 року). Аргентина ж уважала острови своєю власністю від часу здобуття незалежності 1816 року. Територіальні претензії вона успадкувала від іспанців. Ті ще з моменту відкриття островів не могли поділити цю територію з британцями, але, зважаючи на віддаленість архіпелагу та відсутність цінних ресурсів, обмежувались установленням табличок із написом «Ця територія належить королю такому-то». Крапку в млявому протистоянні поставив

Лондон, організувавши на Фолклендах 1833 року постійне поселення.

(3) Невдовзі після Другої світової Буенос-Айрес спробував поширити свою владу на острови в дипломатичний спосіб. Проте двотисячному населенню архіпелагу, яке мало переважно британське походження, не дуже хотілося в Аргентину, тож переговори нічого не дали. Бажання ж повернути «своє» в аргентинців залишалось, ним і скористався Гальтієрі. Захоплення було доволі швидким. У березні 1982-го кількадесят «увічливих» аргентинських робітників зійшли на берег безлюдного острова Південна Джорджія, мовляв, щоб розібрати стару китобійну станцію, проте, насправді, підняли аргентинський прапор і, як годиться, почали чекати на «захист» військових. Ті не забарилися – уже за кілька тижнів на островах висадився десант.

(4) Такі дії, може, і зійшли б із рук Буенос-Айресу, якби прем'єр-міністром Сполученого Королівства не була Маргарет Тетчер. «Залізна леді» оголосила, що права й свободи британського населення Фолклендів не будуть потоптані «аргентинським військовим чоботом». Очілницю правлячого



кабінету підтримали значна частина громадян і явна більшість медіа країни.

(5) Війна була кривава (за два місяці бойових дій з обох боків загинуло 907 осіб), не було жодних спроб дипломатичного контакту між сторонами. На резолюцію Ради Безпеки ООН із закликом припинити сутички сторони не звернули уваги. Рональд Рейган намагався якось уладнати конфлікт між Лондоном і Буенос-Айресом, проте, не побачивши в них готовності йти на компроміс, махнув рукою й публічно схвалив дії Великої Британії.

(6) Країни Співдружності Націй відразу солідаризувалися з колишньою метрополією: Австралія та Нова Зеландія навіть увели економічні санкції проти Аргентини. Цікаво, що аргентинців публічно не підтримав ніхто. Навіть Колумбія, яка мала з нею добре партнерство, стала на бік британців. Очільник чилійської хунти Аугусто Піночет також підтримав Тетчер. Повітряні сили Чилі збирали для британців інформацію, яка рятувала життя багатьом солдатам Сполученого Королівства – на важливо-

сті підтримки чилійців Тетчер згодом наголосила у своїй книжці «Мистецтво управління державою: стратегії для мінливого світу». Критичною ж стала відмова французів посприяти Гальтієрі, адже раніше саме вони постачали аргентинцям військову техніку й зброю.

(7) У війні за Фолклендські острови Аргентина зазнала принизливої поразки, що стало причиною повалення режиму військової хунти Гальтієрі. Великобританії ж ця переможна війна пішла на користь, піднявши довіру нації до уряду й зміцнивши позиції держави в міжнародному співтоваристві.

(8) Фолклендська війна й невирішений спір досі є причиною напружених відносин між цими країнами. Ситуація загострилася у 2010 році, коли британці почали видобуток нафти на шельфі островів. Також Велика Британія розмістила на островах додатковий військовий контингент, за що Аргентина звинуватила її в мілітаризації регіону.

За В. Рібаком

1. Політичний режим в Аргентині за правління Леопольдо Гальтієрі – це

- А військова диктатура.
- Б авторитарна демократія.
- В тоталітаризм.
- Г конституційна монархія.
- Д демократія.

2. Гальтієрі організував військову операцію зі встановлення контролю над Фолклендськими островами, тому що

- А вони розташовані ближче до Аргентини, ніж до країн, що претендували на них.
- Б йому не вдалося поширити свою владу на ці території в дипломатичний спосіб.
- В Аргентина постійно заперечувала їх приналежність Великій Британії.
- Г ці території належали Великій Британії попри географічну віддаленість від неї.
- Д необхідно було врятувати свою непопулярну на той час владу успіхом у війні.



3. Остаточне вирішення спору між Великою Британією та Іспанією щодо Фолклендських островів пов'язане з
- А відсутністю на островах цінних ресурсів.
 - Б переходом претензій на острови від Іспанії до Аргентини.
 - В географічною віддаленістю островів від обох країн.
 - Г появою на островах постійного поселення Великої Британії.
 - Д млявістю дій Мадрида проти політики Лондона.
4. З тексту випливає, що громадяни Великобританії підтримали прем'єр-міністра Маргарет Тетчер (*абзац 4*) передусім тому, що вона
- А своїм рішенням ще більше зміцнила власний імідж «залізної леді».
 - Б прагнула в такий спосіб скинути військову хунту Аргентини.
 - В мала можливість у такий спосіб показати військову потужність країни.
 - Г знайшла рішучу підтримку в більшості медіа країни й за кордоном.
 - Д не подарувала аргентинцям зухвалість їхніх дій на Фолклендах.
5. Критичною в підтримці Великої Британії як сторони військового конфлікту стала позиція Франції, яка
- А публічно засудила дії військової хунти.
 - Б вела розвідку з повітря, рятуючи життя бійців.
 - В відмовилася постачати Гальтієрі зброю й техніку.
 - Г увела економічні санкції проти Аргентини.
 - Д схвалила активні дії Сполученого Королівства.
6. Погляду автора на результати Фолклендської війни відповідає висловлення
- А «Ми ведемо війну, щоб жити в мирі» (Аристотель).
 - Б «Гарантія миру – закопати сокиру війни разом із ворогом» (Станіслав Єжи Лец).
 - В «Війна – це занадто серйозна справа, щоб довірити її військовим» (Шарль Моріс Талейран).
 - Г «Виграно війну, але не мир» (Альберт Ейнштейн).
 - Д «Війни починають, коли хочуть, але завершують, коли можуть» (Нікколо Макіавеллі).



Прочитайте тексти А й Б (цифри в дужках позначають номери абзаців наскрізно в обох текстах) та виконайте завдання 7–12.

Текст А

(1) Його застосування не обмежується медичними закладами. Рентгенівське опромінення – зручний інструмент для працівників аеропорту, реставраторів картин, астрономів і навіть біофізиків, адже спіраль ДНК вперше розгледіли також за допомогою винаходу, що має українське коріння.

(2) Український фізик самостійно вивів скляні трубки для дослідження електрики у вакуумі, а винайдена ним лампа давала можливість просвічувати предмети. Уже 1892 року Іван Пулюй уперше у світі зробив знімки скелета дитини та руки своєї доньки Наталі. Однак брак коштів гальмував дослідження.

(3) Коли 1896 року в клініці Київського університету провели операцію із залученням променевої діагностики, Рентген тільки починав свої дослідження.

(4) В інтерв'ю газеті «Україна Молода» дослідник наукової творчості Пулюя доктор фізико-математичних наук Василь Шендеровський розповідає: «Пулюй сконструював лампу, яка давала можливість просвічувати предмети. Якби Рентген не мав цієї лампи, то не міг би здійснити своє відкриття, оскільки саме лампа, сконструйована Пулюєм і відома під його іменем, продукувала

ці промені. Рентген і Пулюй працювали в Страсбурзі в одному кабінеті, і Пулюй подарував Рентгену свої трубки. І тільки на них можна було зробити відкриття. Окрім того, Іван Пулюй дав повне пояснення природи X-променів. Сьогодні достеменно відомо, що те пояснення, яке давав Рентген, є неправильним. Три повідомлення дослідника в пресі були просто повідомленнями, а не науковими обґрунтуваннями. Фактично, історія з відкриттям Рентгена була роздмухана пресою, бо знімки, які робив Рентген, були невиразними. Натомість Пулюй робив знімки дуже якісні. І таким чином він показав можливість застосування цих знімків у медицині».

(5) Утім 1901 року саме Рентгенові Нобелівський комітет присудив першу у світі Нобелівську премію, розмір якої на той час був 150 000 шведських крон. Пулюй був приголомшений і негайно написав німцю листа, де чітко запитав, чи той часом не використовував його лампи, проте відповіді так і не отримав.

(6) Альберт Ейнштейн, який був давнім приятелем Пулюя, порадив українцю змиритися й почуватися гордим, що зробив настільки епохальне відкриття.

За матеріалами інтернет-джерел

Текст Б


(7) Серед винаходів, які визначають обличчя сучасного світу, чимало належить шотландцю Александру Беллу.

(8) Одним із таких винаходів є телефон, точніше, винахід цього пристрою багато хто пов'язує саме з іменем шотландця.

(9) Белл зробив своє відкриття, коли працював над приладом для передачі артикуляції людям із вадами слуху.

Саме в цей час дослідникові спало на думку створити апарат, який би міг передавати звуки на відстані. Для цього винахідник використав електричні драти.

(10) Правда, у 2002 році Конгрес США визнав, що винайдення телефону належить італійцеві, лікарю за професією, Антоніо Меуччі, який за п'ять років до Белла подав заявку на патентування



свого винаходу. Саме лікарська практика наштовхнула Меуччі до винаходу: під час однієї з оздоровчих процедур, де було використано електричний генератор, дослідник відкрив здатність електричного струму переносити звук на відстань.

(11) Як би там не було, перелік винаходів Александра Белла не дуже збіднів від цього, адже шотландець відзначився ще багатьма відкриттями, серед яких аероплан, човен із підводними крилами, фотофон, машина для лущення зерна. Авторству Белла належить також і металошукач, який він запатентував 1881 року. Усього ж Белл отримав близько 20 патентів на свої винаходи.

(12) Будучи успішним бізнесменом, засновником потужної компанії, що визначила розвиток усієї телекомунікаційної галузі в США, Белл також успішно займався громадською діяльністю. На свої кошти він організував і підтримував школи й асоціації, де працювали з людьми, які мали серйозні вади слуху, заснував у Вашингтоні спеціальне бюро, що поширювало інформацію про проблеми глухих. Цікаво, що це бюро Белл заснував за преміальні кошти, вручені йому за винахід телефону.

За Л. Балуцькою

7. Тему обох текстів найбільш точно окреслено в рядку

- А Фінансова незалежність як запорука продуктивного наукового пошуку.
- Б Винахідництво й раціоналізаторство як спосіб покращення рівня життя.
- В Єдність мрійництва й практицизму як ознака науковців-винахідників.
- Г Складність і суперечливість історій дослідників та їхніх винаходів.
- Д Мультиетнічність як невід'ємна ознака історії розвитку науки й техніки.

8. Текст А, на відміну від тексту Б, не порушує проблеми

- А справедливості в питанні першовідкривацтва.
- Б практичного застосування наукових винаходів.
- В гуманістичного пафосу діяльності винахідників.
- Г належної оцінки наукових здобутків винахідників.
- Д патентування для захисту інтересів винахідника.

9. Інформація в 10-му абзаці (текст Б) стосовно центральної проблеми, порушеної в тексті А, є

- А указівкою на можливість установаження справедливості в справі першовідкривацтва Івана Пулюя навіть після спливу тривалого терміну.
- Б свідченням більшої важливості принципу верховенства права в питаннях винахідництва для Сполучених Штатів Америки, ніж для Європи.
- В ілюстрацією хибності рекомендації Альберта Ейнштейна своєму приятелю Іванові Пулюєві.
- Г аргументом на користь необхідності скасування Нобелівським комітетом свого попереднього рішення стосовно присудження премії Рентгеніві.
- Д доказом необґрунтованості позиції В. Шендеровського щодо Пулюєвої першості у відкритті Х-променів.



10. З огляду на зміст обох текстів, їхні автори НЕ погодилися б із твердженням

- А Питання авторського права у сфері винахідництва є абсолютно неважливим порівняно з цінністю винаходу для суспільства.
- Б Філантропія є невід'ємною ознакою внутрішнього світу справжнього науковця-винахідника.
- В Можливості широкого практичного застосування технічних винаходів інколи з'ясовуються не відразу.
- Г Науково-технічне винахідництво й раціоналізаторство можуть бути одним зі способів отримання прибутку.
- Д Деякі винаходи стають побічним продуктом роботи над певною науковою проблемою.

11. Авторську емоційну тональність текстів найточніше означено в рядку

	<i>Текст А</i>	<i>Текст Б</i>
А	Шкодування	Захоплення
Б	Обурення	Нейтральність
В	Песимістичність	Оптимістичність
Г	Упередженість	Об'єктивність
Д	Осуд	Схвалення

12. Відповідають змісту *текстів А й Б* всі твердження, ОКРІМ

- А Головною метою обох текстів є переконати читачів у думці, що ті самі ідеї завжди виникають одночасно в різних дослідників.
- Б *Текст А* актуалізує проблему сумнівності авторства у сфері винахідництва, а *текст Б*, крім цього, містить указівку на можливість з'ясування істини в цих питаннях.
- В *Текст А* інформує про європейський досвід винахідництва, а *текст Б* – в основному про американський.
- Г Обидва тексти наголошують на надзвичайній важливості винаходів для підвищення якості життя людей.
- Д *Текст А* зосереджений більшою мірою на історії одного винаходу, а *текст Б* – на біографії одного винахідника.

Кінець секції 1

**ПОВЕРТАТИСЯ ДО ЦЬОЇ СЕКЦІЇ
ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ЧАСУ РОБОТИ НАД НЕЮ НЕ МОЖНА!
Перейдіть до наступної секції лише за вказівкою інструктора**

СЕКЦІЯ 3

ЛОГІЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 9

Час виконання – 20 хвилин

Завдання 22–30 стосуються міркувань, викладених у мікротекстах. Для виконання завдань варто виходити з позиції здорового глузду, спираючись лише на інформацію, подану в мікротекстах. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких **ОДИН** правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в бланку А згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте мікротексти й виконайте завдання 22–30.

22. Вікіпедія: Олешківські піски — другий за розмірами піщаний масив (арена) у Європі, розташований за 30 км на схід від м. Херсона. У нинішньому своєму вигляді вони з'явилися порівняно недавно – у першій половині XIX ст., а ще в 1780-х рр. піски були суцільно закріплені рослинністю, місцями деревами. Учених, які досліджують Олешківські піски, умовно можна поділити на дві групи: *антропогени*, які вважають, що виникнення цих пісків є переважно наслідком антропогенного фактору – впливу діяльності людини на навколишнє середовище, і *кліматогени*, які пояснюють виникнення Олешківських пісків переважно глобальною зміною клімату.

Який із нижче наведених фактів обґрунтовує позицію антропогенів щодо виникнення Олешківських пісків у сучасному вигляді?

- А** Мікроклімат піщаної арени Олешківських пісків напівпустельний. Улітку пісок нагрівається до 70 °C і гарячі висхідні потоки, що йдуть від пісків, розганяють дощові хмари.
- Б** Унаслідок будівництва на Дніпрі каскаду гідроелектростанцій і водосховищ стік Дніпра в низов'ї зменшився, що призвело до зниження рівня ґрунтових вод під Олешківськими пісками на кілька метрів й унеможливило існування потужного рослинного покриву.
- В** За даними метеорологів, кількість опадів над Олешківськими пісками упродовж останніх 100 років знизилася на 50 %.
- Г** У другій половині XX ст. в Олешківських пісках знаходився військовий полігон, на якому відпрацьовували бомбардування льотчики з країн Варшавського договору, у результаті чого було завдано значної шкоди навколишньому середовищу, зокрема пожежами знищувалися зелений покрив і лісові насадження, а реабілітаційні роботи в регіоні були обмежені.
- Д** У 1830-х рр. на територію нинішніх Олешківських пісків почали завозити овець (один лише барон Фальц-Фейн, засновник заповідника Асканія-Нова, володів отарами до мільйона голів), які знищили траву, звільнили піски, а вітрова ерозія дала можливість піщаним масам розростатися.

23. Оперення павичів давно стало символом барвистості та яскравості. Насичені сині, зелені й золоті відтінки часто використовуються дизайнерами тканин, ювелірами. Напевно, кожному доводилося бачити сукні або сережки під колір пір'я павича. Насправді ж, розмаїття барв оперення павича – ілюзія: пігмент меланіну дає пір'ю цих птахів руде забарвлення, а безліч відтінків – лише наслідок дії явища інтерференції світла.

Яке з поданих нижче тверджень, якщо воно істинне, НЕ є аналогічним твердженню про сприйняття людиною пір'я павичів як кольорового?

- А Багато дітей і дорослих вважають, що голівки квітнучого соняшника обертаються впродовж дня за сонцем, насправді ж, вони завжди повернуті на схід.
- Б Людина створює візуальне уявлення про себе на основі сприйняття свого відображення в дзеркалі, де права й ліва сторони відображуваного об'єкта поміняні місцями. На цьому будується фабула повісті Володимира Набокова «Жах»: головний герой повісті вважав себе схожим на іншу людину, помилково ототожнюючи своє зображення в дзеркалі з тим, як його сприймали інші; утім ніхто, крім нього, не помічав цієї схожості.
- В Усупереч поширеним уявленням, змінюючи своє забарвлення, хамелеони не маскуються під навколишнє середовище, а реагують на зміни температури, світла й настрою.
- Г Часом некритично налаштовані підлеглі сприймають авторитет посади керівника як його особистий авторитет, не усвідомлюючи того, що авторитет посадовця, насправді, є сумою авторитету особистості й авторитету посади.
- Д Слідство часто йде хибним шляхом, тому що злочинець для того, щоб приховати свою причетність до злочину, створює для себе алібі, виставляючи злочинцем непричетну до злочину людину шляхом вигадання переконливих штучних доказів її винуватості.

24. Дано два твердження:

- (I) жоден із генералів не є безвольним;
- (II) деякі генерали є добрими аналітиками.

Яке з наведених нижче тверджень впливає з тверджень I–II?

- А Є безвольні люди, які є добрими аналітиками.
- Б Є вольові люди, які є добрими аналітиками.
- В Є безвольні люди, які не є добрими аналітиками.
- Г Є генерали, які не є добрими аналітиками
- Д Немає безвольних людей, які є добрими аналітиками.

25. Дано два твердження:

- (I) усі мешканці селища Парнас – поети;
- (II) усі поети – філософи.

Яке з наведених нижче тверджень НЕ впливає з тверджень I–II?

- А Будь-який мешканець селища Парнас – поет.
- Б Деякі мешканці селища Парнас є поетами.
- В Деякі мешканці селища Парнас є як поетами, так і філософами.
- Г Усі мешканці селища Парнас – філософи.
- Д Усі філософи живуть у селищі Парнас.

26. *Із виступу психолога на ток-шоу «Батьківські збори»:* Історія розвитку суспільства – це історія розвитку свободи членів суспільства. Проте багато людей бояться свободи, тому що вона змушує їх постійно робити вибір. Багато з тих, кого я знаю, самі вибирати не вміють: вони завжди сумніваються, бояться зробити неправильний крок навіть у ситуації, коли відсутність дій призведе до повного руйнування їхнього життя. Свобода особистості – це здатність особистості робити свій вибір і брати за нього відповідальність, це певний тягар постійного вибору, і не кожна людина спроможна його гідно нести.

Яке з поданих нижче тверджень логічно не суперечить позиції психолога й не впливає з неї, але доповнює її?

- А Жити в суспільстві й бути вільним від суспільства не можна. Тому взагалі не варто говорити про свободу особистості, бо вона обмежена соціальними умовами.
- Б З розширенням поля свободи люди беруть на себе все більше відповідальності, що часом призводить до втрати звичного відчуття комфортності.
- В Ступінь свободи визначається рівнем розвитку суспільного способу виробництва, що означає, що свобода особистості розвивається разом із розвитком суспільства.
- Г За будь-яких обставин людина має розраховувати перш за все на себе, оскільки всі люди можуть змінювати свої рішення в силу тих чи інших обставин, відмовлятися від цих рішень, якщо вони виявилися для них неприйнятними.
- Д Не людина володіє свободою як власністю, а навпаки, свобода споконвічно володіє людиною, тобто в кожному конкретному випадку, що б особистість не робила, вона не може уникнути вибору й не може не взяти на себе відповідальність за свій вибір і свої дії.

27. *Інноватор:* Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), забезпечуючи створення автоматизованих робочих місць, сприяють підвищенню ефективності інтелектуальної праці в будь-якій галузі, але найбільш значущою є їхня роль у відкритті новітніх методів досліджень і технологій.

Консерватор: Ви помиляєтеся при визначенні пріоритетів. Підвищення ефективності інтелектуальної праці є найбільш важливим результатом застосування ІКТ. Без ІКТ неможлива ані сучасна наука, ані медицина, ані управління, ані конструкторська й виробнича діяльність.

Інноватор і консерватор НЕ погоджуються (розходяться) в тому, що ІКТ

- А забезпечують підвищення ефективності інтелектуальної праці.
- Б сприяють відкриттю й широкому впровадженню новітніх методів досліджень і технологій.
- В здатні впливати на характер протікання всіх процесів, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю.
- Г мають найбільшу цінність у галузі підвищення ефективності інтелектуальної праці.
- Д окрім їхньої ролі в підвищенні ефективності інтелектуальної праці, мають також інше значення.

28. *Принцип:* У трактаті «Основи метафізики моральності» І. Кант стверджував: якщо від учинку, здійсненого з поваги до обов'язку, особа отримує задоволення, то її вчинок не має істинної моральної цінності – почуття обов'язку вище за звичайні людські почуття.

Застосування: Дія фільму Сьохея Імамури «Легенда про Нараяму» відбувається в ХІХ ст. в японському селищі, ураженому голодом. Щоб не вмирати голодною смертю, жителі ввели ритуал умертвіння «даремних» членів спільноти: новонароджених убивали, а 70-річних їхні діти відносили на вершину гори Нараяма й залишали там помирати. Орин – жінка 69 років, яка ще сповнена сил, повинна вмерти. Її син зі співчуття не хоче виконати свій обов'язок, але того вимагає мати, віддана традиції. Вона піднімається на вершину гори, прив'язана до спини сина.

Яке з поданих нижче тверджень, якщо воно істинне, пояснює використання наведеного *принципу* в *застосуванні*?

- А Позиція сина, який зі співчуття не хоче слідувати традиції, є високо-моральною.
- Б Умертвіння «даремних» жителів селища є моральним щодо інших.
- В Учинок Орин, яка змусила сина виконати обов'язок, має дійсну моральну цінність.
- Г З боку режисера було аморальним обрати для свого фільму такий сюжет.
- Д Запровадження ритуалу, про який розповідає фільм, треба визнати аморальним.

29. *Формаліст:* Усі об'єкти, які ми зможемо коли-небудь собі уявити, або будуть дефінійовані скінченною кількістю слів, або будуть дефінійовані недосконало й залишаться в нашій свідомості невіддільними від маси інших об'єктів. Тож ми не зможемо досліджувати ці об'єкти логічно строго доти, доки не відділимо їх від цих інших об'єктів, із якими вони залишаються пов'язаними, тобто доти, доки ми не прийдемо до їх дефініції скінченною кількістю слів.

Конструктивіст: Дійсно, не можна логічно досліджувати об'єкти, які не дефінійовані скінченною кількістю слів, проте необхідно визначити верхню границю допустимої кількості слів для дефініції об'єктів (за цю границю можна взяти, наприклад, число ГУГОЛ (10^{100})).

У чому наведені вище позиції *формаліста* й *конструктивіста* збігаються?

- А Число ГУГОЛ обрано як верхню границю кількості слів у дефініції об'єктів для дослідження цих об'єктів логічно строго тому, що вважається, що це число є верхньою границею кількості всіх об'єктів у Всесвіті.
- Б Не можна логічно строго досліджувати об'єкти, яким не можна дати дефініцію за допомогою слів.
- В Можна логічно строго досліджувати тільки ті об'єкти, яким можна дати дефініцію за допомогою скінченної кількості слів.
- Г Щоб логічно строго досліджувати об'єкти, треба визначити верхню границю кількості слів, які можна використовувати при дефініції об'єктів.
- Д Можна логічно строго досліджувати тільки ті об'єкти, яким можна дати дефініцію за допомогою не більше ніж ГУГОЛ слів.

30. Поняттям «пастка Макнамари» (або «кількісна пастка») позначають випадки, коли рішення приймають лише на основі кількісних спостережень, ігноруючи будь-які інші дані. Саме такий підхід до прийняття рішень застосовував Роберт Макнамара – державний секретар оборони США з 1961 р. по 1968 р., що, на думку багатьох політологів, і призвело до невдач США у війні у В'єтнамі.

До потрапляння в «пастку Макнамари» можуть призвести такі чотири помилки, яких припускався свого часу Макнамара:

- 1) вимірювання лише того, що легко виміряти;
- 2) ігнорування того, що не може бути легко виміряне, або надання йому довільного кількісного значення;
- 3) ґрунтування на припущенні, що те, що не можна легко виміряти, урешті не має значення;
- 4) базування на позиції, що те, що не можна легко виміряти, урешті не існує (за Д. Янкеловичем, «Корпоративні пріоритети»).

Яке з поданих нижче тверджень стосовно тестів зовнішнього незалежного оцінювання при вступі на магістерські програми правничого спрямування НЕ є логічним наслідком «пастки Макнамари»?

- А** На вступних іспитах на магістерські програми правничого спрямування мають застосовуватися лише предметний тест із права й предметний тест з англійської мови, оскільки технології проведення предметних тестувань добре відпрацьовані.
- Б** Тест загальних навчальних правничих компетентностей при вступі на магістерські програми правничого спрямування не потрібен, оскільки, буцімто, ніяких таких компетентностей немає.
- В** Умотивованість до навчання не можна виміряти за допомогою тестів, тому враховувати цю характеристику вступника на магістерські програми правничого спрямування не варто.
- Г** Представляти результати тестувань на магістерські програми правничого спрямування можна довільним методом, тобто надавши цим результатам будь-яких числових значень.
- Д** Найцінніші особистісні характеристики вступників на магістерські програми правничого спрямування не можуть бути безпосередньо виміряні, проте для цього можна створити інструменти непрямих вимірювань.

Кінець секції 3

ПОВЕРТАТИСЯ ДО ЗАВДАНЬ ПОПЕРЕДНІХ СЕКЦІЙ НЕ МОЖНА!

Відкладіть ручку

ЗДАЙТЕ БЛАНК А ІНСТРУКТОРОВІ



ТЕСТ
ЗАГАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ПРАВНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Час виконання – 60 хвилин

Тест складається з трьох частин: *секція 1* «Критичне мислення», *секція 2* «Аналітичне мислення», *секція 3* «Логічне мислення».

Загальна кількість тестових завдань у роботі – 30. *Секція 1* містить 12 завдань, *секції 2* та *3* – по 9 завдань. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише одна правильна.

Інструкція щодо роботи з частинами тесту

1. Секції треба виконувати в тій послідовності, у якій вони розташовані в зошиті.
2. На виконання завдань кожної окремої секції відведено по **20 хвилин**.
3. Час початку й кінця роботи над завданнями конкретної секції оголошує інструктор, що знаходиться в аудиторії.
4. Повертатися до завдань секції, час роботи над якою вичерпано, не можна.

Пам'ятайте! Відповіді на завдання секції, над якою Ви працюєте, треба перенести в *бланк А* у відведений на роботу з нею час.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила, що стосуються всієї секції, зазначені на початку.
2. Правила виконання окремих видів завдань зазначені перед цими завданнями.
3. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли правила й завдання.
4. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
5. Намагайтеся виконати всі завдання.
6. Стежте за часом. Не забувайте вчасно переносити відповіді, які Ви позначили в зошиті, до *бланка А*.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей

1. До *бланка А* записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:



Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	X													

Бажаємо Вам успіху!

СЕКЦІЯ 1

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 12

Час виконання – 20 хвилин

Завдання 1–12 стосуються текстів. Відповідаючи на завдання, спирайтеся лише на інформацію з текстів, а не на відомості, які Ви, можливо, знаєте з інших джерел. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких **ОДИН** правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в *бланку А* згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст (*цифри в дужках позначають номери абзаців*)
і виконайте завдання 1–6.

(1) «А чому б не зміцнити свою владу переможною війною?» – подумав у 1982-му генерал-лейтенант Леопольдо Гальтієрі, коли популярність його правління почала падати. Він, головнокомандувач збройних сил у ранзі генерал-лейтенанта, став до керма в Аргентині роком раніше, усунувши від влади попереднього диктатора. Нового головнокомандувача Гальтієрі не призначав, тому армія цілковито підпорядковувалася йому і він мав усі інструменти для здійснення свого задуму.

(2) Ціль теж була зрозуміла: Фолклендські острови, розміщені так близько від Аргентини, належали далекій Великій Британії (вони були захоплені нею 1833 року). Аргентина ж уважала острови своєю власністю від часу здобуття незалежності 1816 року. Територіальні претензії вона успадкувала від іспанців. Ті ще з моменту відкриття островів не могли поділити цю територію з британцями, але, зважаючи на віддаленість архіпелагу та відсутність цінних ресурсів, обмежувались установленням табличок із написом «Ця територія належить королю такому-то». Крапку в млявому протистоянні поставив

Лондон, організувавши на Фолклендах 1833 року постійне поселення.

(3) Невдовзі після Другої світової Буенос-Айрес спробував поширити свою владу на острови в дипломатичний спосіб. Проте двотисячному населенню архіпелагу, яке мало переважно британське походження, не дуже хотілося в Аргентину, тож переговори нічого не дали. Бажання ж повернути «своє» в аргентинців залишалось, ним і скористався Гальтієрі. Захоплення було доволі швидким. У березні 1982-го кількадесят «увічливих» аргентинських робітників зійшли на берег безлюдного острова Південна Джорджія, мовляв, щоб розібрати стару китобійну станцію, проте, насправді, підняли аргентинський прапор і, як годиться, почали чекати на «захист» військових. Ті не забарилися – уже за кілька тижнів на островах висадився десант.

(4) Такі дії, може, і зійшли б із рук Буенос-Айресу, якби прем'єр-міністром Сполученого Королівства не була Маргарет Тетчер. «Залізна леді» оголосила, що права й свободи британського населення Фолклендів не будуть потоптані «аргентинським військовим чоботом». Очільницю правлячого



кабінету підтримали значна частина громадян і явна більшість медіа країни.

(5) Війна була кривава (за два місяці бойових дій з обох боків загинуло 907 осіб), не було жодних спроб дипломатичного контакту між сторонами. На резолюцію Ради Безпеки ООН із закликом припинити сутички сторони не звернули уваги. Рональд Рейган намагався якось уладнати конфлікт між Лондоном і Буенос-Айресом, проте, не побачивши в них готовності йти на компроміс, махнув рукою й публічно схвалив дії Великої Британії.

(6) Країни Співдружності Націй відразу солідаризувалися з колишньою метрополією: Австралія та Нова Зеландія навіть увели економічні санкції проти Аргентини. Цікаво, що аргентинців публічно не підтримав ніхто. Навіть Колумбія, яка мала з нею добре партнерство, стала на бік британців. Очільник чилійської хунти Аугусто Піночет також підтримав Тетчер. Повітряні сили Чилі збирали для британців інформацію, яка рятувала життя багатьом солдатам Сполученого Королівства – на важливо-

сті підтримки чилійців Тетчер згодом наголосила у своїй книжці «Мистецтво управління державою: стратегії для мінливого світу». Критичною ж стала відмова французів посприяти Гальтієрі, адже раніше саме вони постачали аргентинцям військову техніку й зброю.

(7) У війні за Фолклендські острови Аргентина зазнала принизливої поразки, що стало причиною повалення режиму військової хунти Гальтієрі. Великобританії ж ця переможна війна пішла на користь, піднявши довіру нації до уряду й зміцнивши позиції держави в міжнародному співтоваристві.

(8) Фолклендська війна й невирішений спір досі є причиною напружених відносин між цими країнами. Ситуація загострилася у 2010 році, коли британці почали видобуток нафти на шельфі островів. Також Велика Британія розмістила на островах додатковий військовий контингент, за що Аргентина звинуватила її в милітаризації регіону.

За В. Рібаком

1. Політичний режим в Аргентині за правління Леопольдо Гальтієрі – це

- А демократія.
- Б військова диктатура.
- В авторитарна демократія.
- Г тоталітаризм.
- Д конституційна монархія.

2. Гальтієрі організував військову операцію зі встановлення контролю над Фолклендськими островами, тому що

- А необхідно було врятувати свою непопулярну на той час владу успіхом у війні.
- Б вони розташовані ближче до Аргентини, ніж до країн, що претендували на них.
- В йому не вдалося поширити свою владу на ці території в дипломатичний спосіб.
- Г Аргентина постійно заперечувала їх приналежність Великій Британії.
- Д ці території належали Великій Британії попри географічну віддаленість від неї.



3. Остаточне вирішення спору між Великою Британією та Іспанією щодо Фолклендських островів пов'язане з
- А млявістю дій Мадрида проти політики Лондона.
 - Б відсутністю на островах цінних ресурсів.
 - В переходом претензій на острови від Іспанії до Аргентини.
 - Г географічною віддаленістю островів від обох країн.
 - Д появою на островах постійного поселення Великої Британії.
4. З тексту випливає, що громадяни Великобританії підтримали прем'єр-міністра Маргарет Тетчер (*абзац 4*) передусім тому, що вона
- А не подарувала аргентинцям зухвалість їхніх дій на Фолклендах.
 - Б своїм рішенням ще більше зміцнила власний імідж «залізної леді».
 - В прагнула в такий спосіб скинути військову хунту Аргентини.
 - Г мала можливість у такий спосіб показати військову потужність країни.
 - Д знайшла рішучу підтримку в більшості медіа країни й за кордоном.
5. Критичною в підтримці Великої Британії як сторони військового конфлікту стала позиція Франції, яка
- А схвалила активні дії Сполученого Королівства.
 - Б публічно засудила дії військової хунти.
 - В вела розвідку з повітря, рятуючи життя бійців.
 - Г відмовилася постачати Гальтієрі зброю й техніку.
 - Д увела економічні санкції проти Аргентини.
6. Погляду автора на результати Фолклендської війни відповідає висловлення
- А «Війни починають, коли хочуть, але завершують, коли можуть» (Нікколо Макіавеллі).
 - Б «Ми ведемо війну, щоб жити в мирі» (Аристотель).
 - В «Гарантія миру – закопати сокиру війни разом із ворогом» (Станіслав Єжи Лец).
 - Г «Війна – це занадто серйозна справа, щоб довірити її військовим» (Шарль Моріс Талейран).
 - Д «Виграно війну, але не мир» (Альберт Ейнштейн).



Прочитайте тексти А й Б (цифри в дужках позначають номери абзаців наскрізно в обох текстах) та виконайте завдання 7–12.

Текст А

(1) Його застосування не обмежується медичними закладами. Рентгенівське опромінення – зручний інструмент для працівників аеропорту, реставраторів картин, астрономів і навіть біофізиків, адже спіраль ДНК вперше розгледіли також за допомогою винаходу, що має українське коріння.

(2) Український фізик самостійно вивів скляні трубки для дослідження електрики у вакуумі, а винайдена ним лампа давала можливість просвічувати предмети. Уже 1892 року Іван Пулюй уперше у світі зробив знімки скелета дитини та руки своєї доньки Наталі. Однак брак коштів гальмував дослідження.

(3) Коли 1896 року в клініці Київського університету провели операцію із залученням променевої діагностики, Рентген тільки починав свої дослідження.

(4) В інтерв'ю газеті «Україна Молода» дослідник наукової творчості Пулюя доктор фізико-математичних наук Василь Шендеровський розповідає: «Пулюй сконструював лампу, яка давала можливість просвічувати предмети. Якби Рентген не мав цієї лампи, то не міг би здійснити своє відкриття, оскільки саме лампа, сконструйована Пулюєм і відома під його іменем, продукувала

ці промені. Рентген і Пулюй працювали в Страсбурзі в одному кабінеті, і Пулюй подарував Рентгену свої трубки. І тільки на них можна було зробити відкриття. Окрім того, Іван Пулюй дав повне пояснення природи X-променів. Сьогодні достеменно відомо, що те пояснення, яке давав Рентген, є неправильним. Три повідомлення дослідника в пресі були просто повідомленнями, а не науковими обґрунтуваннями. Фактично, історія з відкриттям Рентгена була роздмухана пресою, бо знімки, які робив Рентген, були невиразними. Натомість Пулюй робив знімки дуже якісні. І таким чином він показав можливість застосування цих знімків у медицині».

(5) Утім 1901 року саме Рентгенові Нобелівський комітет присудив першу у світі Нобелівську премію, розмір якої на той час був 150 000 шведських крон. Пулюй був приголомшений і негайно написав німцю листа, де чітко запитав, чи той часом не використовував його лампи, проте відповіді так і не отримав.

(6) Альберт Ейнштейн, який був давнім приятелем Пулюя, порадив українцю змиритися й почуватися гордим, що зробив настільки епохальне відкриття.

За матеріалами інтернет-джерел

Текст Б


(7) Серед винаходів, які визначають обличчя сучасного світу, чимало належить шотландцю Александру Беллу.

(8) Одним із таких винаходів є телефон, точніше, винахід цього пристрою багато хто пов'язує саме з іменем шотландця.

(9) Белл зробив своє відкриття, коли працював над приладом для передачі артикуляції людям із вадами слуху.

Саме в цей час дослідникові спало на думку створити апарат, який би міг передавати звуки на відстані. Для цього винахідник використав електричні дрони.

(10) Правда, у 2002 році Конгрес США визнав, що винайдення телефону належить італійцеві, лікарю за професією, Антоніо Меуччі, який за п'ять років до Белла подав заявку на патентування



свого винаходу. Саме лікарська практика наштовхнула Меуччі до винаходу: під час однієї з оздоровчих процедур, де було використано електричний генератор, дослідник відкрив здатність електричного струму переносити звук на відстань.

(11) Як би там не було, перелік винаходів Александра Белла не дуже збіднів від цього, адже шотландець відзначився ще багатьма відкриттями, серед яких аероплан, човен із підводними крилами, фотофон, машина для лущення зерна. Авторству Белла належить також і металошукач, який він запатентував 1881 року. Усього ж Белл отримав близько 20 патентів на свої винаходи.

(12) Будучи успішним бізнесменом, засновником потужної компанії, що визначила розвиток усієї телекомунікаційної галузі в США, Белл також успішно займався громадською діяльністю. На свої кошти він організував і підтримував школи й асоціації, де працювали з людьми, які мали серйозні вади слуху, заснував у Вашингтоні спеціальне бюро, що поширювало інформацію про проблеми глухих. Цікаво, що це бюро Белл заснував за преміальні кошти, вручені йому за винахід телефону.

За Л. Балуцькою

7. Тему обох текстів найбільш точно окреслено в рядку

- А Мультиетнічність як невід’ємна ознака історії розвитку науки й техніки.
- Б Фінансова незалежність як запорука продуктивного наукового пошуку.
- В Винахідництво й раціоналізаторство як спосіб покращення рівня життя.
- Г Єдність мрійництва й практицизму як ознака науковців-винахідників.
- Д Складність і суперечливість історії дослідників та їхніх винаходів.

8. Текст А, на відміну від тексту Б, не порушує проблеми

- А патентування для захисту інтересів винахідника.
- Б справедливості в питанні першовідкривацтва.
- В практичного застосування наукових винаходів.
- Г гуманістичного пафосу діяльності винахідників.
- Д належної оцінки наукових здобутків винахідників.

9. Інформація в 10-му абзаці (текст Б) стосовно центральної проблеми, порушеної в тексті А, є

- А доказом необґрунтованості позиції В. Шендеровського щодо Пулюєвої першості у відкритті Х-променів.
- Б указівкою на можливість установлення справедливості в справі першовідкривацтва Івана Пулюя навіть після спливу тривалого терміну.
- В свідченням більшої важливості принципу верховенства права в питаннях винахідництва для Сполучених Штатів Америки, ніж для Європи.
- Г ілюстрацією хибності рекомендації Альберта Ейнштейна своєму приятелю Іванові Пулюєві.
- Д аргументом на користь необхідності скасування Нобелівським комітетом свого попереднього рішення стосовно присудження премії Рентгеніві.



10. З огляду на зміст обох текстів, їхні автори НЕ погодилися б із твердженням

- А Деякі винаходи стають побічним продуктом роботи над певною науковою проблемою.
- Б Питання авторського права у сфері винахідництва є абсолютно неважливим порівняно з цінністю винаходу для суспільства.
- В Філантропія є невід’ємною ознакою внутрішнього світу справжнього науковця-винахідника.
- Г Можливості широкого практичного застосування технічних винаходів інколи з’ясовуються не відразу.
- Д Науково-технічне винахідництво й раціоналізаторство можуть бути одним зі способів отримання прибутку.

11. Авторську емоційну тональність текстів найточніше означено в рядку

	<i>Текст А</i>	<i>Текст Б</i>
А	Осуд	Схвалення
Б	Шкодування	Захоплення
В	Обурення	Нейтральність
Г	Песимістичність	Оптимістичність
Д	Упередженість	Об’єктивність

12. Відповідають змісту *текстів А й Б* всі твердження, ОКРІМ

- А *Текст А* зосереджений більшою мірою на історії одного винаходу, а *текст Б* – на біографії одного винахідника.
- Б Головною метою обох текстів є переконати читачів у думці, що ті самі ідеї завжди виникають одночасно в різних дослідників.
- В *Текст А* актуалізує проблему сумнівності авторства у сфері винахідництва, а *текст Б*, крім цього, містить указівку на можливість з’ясування істини в цих питаннях.
- Г *Текст А* інформує про європейський досвід винахідництва, а *текст Б* – в основному про американський.
- Д Обидва тексти наголошують на надзвичайній важливості винаходів для підвищення якості життя людей.

Кінець секції 1

**ПОВЕРТАТИСЯ ДО ЦЬОЇ СЕКЦІЇ
ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ЧАСУ РОБОТИ НАД НЕЮ НЕ МОЖНА!
Перейдіть до наступної секції лише за вказівкою інструктора**

СЕКЦІЯ 2

АНАЛІТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 9

Час виконання – 20 хвилин

Завдання 13–21 стосуються ситуацій і наборів умов до них. Для виконання деяких завдань корисно використовувати графіки, діаграми тощо. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише **ОДИН** правильний. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в *бланку А* згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте опис ситуації та умов до неї й виконайте завдання 13–15.

Ситуація № 1

Бізнесмен планує свій робочий день. Він має сім справ, які йому необхідно виконати: проведення наради, відвідання виробництва, обговорення угоди, робота з документами, зустріч із колегами, відвідання семінару, а також нагородження працівника місяця. Жодна зі справ не може виконуватися одночасно з іншими, при цьому всі справи мають бути виконані й кожна може бути виконана лише один раз. Під час планування робочого дня бізнесмен повинен дотримуватися таких умов:

- 1) проведення наради має бути третьою справою;
- 2) обговорення угоди має відбутися або безпосередньо перед проведенням наради, або відразу після цього;
- 3) обговорення угоди має відбутися після зустрічі з колегами;
- 4) справою номер чотири має бути або зустріч із колегами, або робота з документами;
- 5) нагородження працівника місяця не може відбуватися ані безпосередньо перед відвіданням семінару, ані відразу після цього.



СЕКЦІЯ 3

ЛОГІЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 9

Час виконання – 20 хвилин

Завдання 22–30 стосуються міркувань, викладених у мікротекстах. Для виконання завдань варто виходити з позиції здорового глузду, спираючись лише на інформацію, подану в мікротекстах. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких **ОДИН** правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в бланку А згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте мікротексти й виконайте завдання 22–30.

22. Вікіпедія: Олешківські піски — другий за розмірами піщаний масив (арена) у Європі, розташований за 30 км на схід від м. Херсона. У нинішньому своєму вигляді вони з'явилися порівняно недавно – у першій половині XIX ст., а ще в 1780-х рр. піски були суцільно закріплені рослинністю, місцями деревами. Учених, які досліджують Олешківські піски, умовно можна поділити на дві групи: *антропогени*, які вважають, що виникнення цих пісків є переважно наслідком антропогенного фактору – впливу діяльності людини на навколишнє середовище, і *кліматогени*, які пояснюють виникнення Олешківських пісків переважно глобальною зміною клімату.

Який із нижче наведених фактів обґрунтовує позицію антропогенів щодо виникнення Олешківських пісків у сучасному вигляді?

- А** У 1830-х рр. на територію нинішніх Олешківських пісків почали завозити овець (один лише барон Фальц-Фейн, засновник заповідника Асканія-Нова, володів отарами до мільйона голів), які знищили траву, звільнили піски, а вітрова ерозія дала можливість піщаним масам розростатися.
- Б** Мікроклімат піщаної арени Олешківських пісків напівпустельний. Улітку пісок нагрівається до 70 °С і гарячі висхідні потоки, що йдуть від пісків, розганяють дощові хмари.
- В** Унаслідок будівництва на Дніпрі каскаду гідроелектростанцій і водосховищ стік Дніпра в низов'ї зменшився, що призвело до зниження рівня ґрунтових вод під Олешківськими пісками на кілька метрів й унеможливило існування потужного рослинного покриву.
- Г** За даними метеорологів, кількість опадів над Олешківськими пісками упродовж останніх 100 років знизилася на 50 %.
- Д** У другій половині XX ст. в Олешківських пісках знаходився військовий полігон, на якому відпрацьовували бомбардування льотчики з країн Варшавського договору, у результаті чого було завдано значної шкоди навколишньому середовищу, зокрема пожежами знищувалися зелений покрив і лісові насадження, а реабілітаційні роботи в регіоні були обмежені.

23. Оперення павичів давно стало символом барвистості та яскравості. Насичені сині, зелені й золоті відтінки часто використовуються дизайнерами тканин, ювелірами. Напевно, кожному доводилося бачити сукні або сережки під колір пір'я павича. Насправді ж, розмаїття барв оперення павича – ілюзія: пігмент меланіну дає пір'ю цих птахів руде забарвлення, а безліч відтінків – лише наслідок дії явища інтерференції світла.

Яке з поданих нижче тверджень, якщо воно істинне, НЕ є аналогічним твердженню про сприйняття людиною пір'я павичів як кольорового?

- А Слідство часто йде хибним шляхом, тому що злочинець для того, щоб приховати свою причетність до злочину, створює для себе алібі, виставляючи злочинцем непричетну до злочину людину шляхом вигадання переконливих штучних доказів її винуватості.
- Б Багато дітей і дорослих вважають, що голівки квітнучого соняшника обертаються впродовж дня за сонцем, насправді ж, вони завжди повернуті на схід.
- В Людина створює візуальне уявлення про себе на основі сприйняття свого відображення в дзеркалі, де права й ліва сторони відображуваного об'єкта поміняні місцями. На цьому будується фабула повісті Володимира Набокова «Жах»: головний герой повісті вважав себе схожим на іншу людину, помилково ототожнюючи своє зображення в дзеркалі з тим, як його сприймали інші; утім ніхто, крім нього, не помічав цієї схожості.
- Г Усупереч поширеним уявленням, змінюючи своє забарвлення, хамелеони не маскуються під навколишнє середовище, а реагують на зміни температури, світла й настрою.
- Д Часом некритично налаштовані підлеглі сприймають авторитет посади керівника як його особистий авторитет, не усвідомлюючи того, що авторитет посадовця, насправді, є сумою авторитету особистості й авторитету посади.

24. Дано два твердження:

- (I) жоден із генералів не є безвольним;
- (II) деякі генерали є добрими аналітиками.

Яке з наведених нижче тверджень впливає з тверджень I–II?

- А Немає безвольних людей, які є добрими аналітиками.
- Б Є безвольні люди, які є добрими аналітиками.
- В Є вольові люди, які є добрими аналітиками.
- Г Є безвольні люди, які не є добрими аналітиками.
- Д Є генерали, які не є добрими аналітиками

25. Дано два твердження:

- (I) усі мешканці селища Парнас – поети;
- (II) усі поети – філософи.

Яке з наведених нижче тверджень НЕ впливає з тверджень I–II?

- А Усі філософи живуть у селищі Парнас.
- Б Будь-який мешканець селища Парнас – поет.
- В Деякі мешканці селища Парнас є поетами.
- Г Деякі мешканці селища Парнас є як поетами, так і філософами.
- Д Усі мешканці селища Парнас – філософи.

26. *Із виступу психолога на ток-шоу «Батьківські збори»:* Історія розвитку суспільства – це історія розвитку свободи членів суспільства. Проте багато людей бояться свободи, тому що вона змушує їх постійно робити вибір. Багато з тих, кого я знаю, самі вибирати не вміють: вони завжди сумніваються, бояться зробити неправильний крок навіть у ситуації, коли відсутність дій призведе до повного руйнування їхнього життя. Свобода особистості – це здатність особистості робити свій вибір і брати за нього відповідальність, це певний тягар постійного вибору, і не кожна людина спроможна його гідно нести.

Яке з поданих нижче тверджень логічно не суперечить позиції психолога й не впливає з неї, але доповнює її?

А Не людина володіє свободою як власністю, а навпаки, свобода споконвічно володіє людиною, тобто в кожному конкретному випадку, що б особистість не робила, вона не може уникнути вибору й не може не взяти на себе відповідальність за свій вибір і свої дії.

Б Жити в суспільстві й бути вільним від суспільства не можна. Тому взагалі не варто говорити про свободу особистості, бо вона обмежена соціальними умовами.

В З розширенням поля свободи люди беруть на себе все більше відповідальності, що часом призводить до втрати звичного відчуття комфортності.

Г Ступінь свободи визначається рівнем розвитку суспільного способу виробництва, що означає, що свобода особистості розвивається разом із розвитком суспільства.

Д За будь-яких обставин людина має розраховувати перш за все на себе, оскільки всі люди можуть змінювати свої рішення в силу тих чи інших обставин, відмовлятися від цих рішень, якщо вони виявилися для них неприйнятними.

27. *Інноватор:* Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), забезпечуючи створення автоматизованих робочих місць, сприяють підвищенню ефективності інтелектуальної праці в будь-якій галузі, але найбільш значущою є їхня роль у відкритті новітніх методів досліджень і технологій.

Консерватор: Ви помиляєтеся при визначенні пріоритетів. Підвищення ефективності інтелектуальної праці є найбільш важливим результатом застосування ІКТ. Без ІКТ неможлива ані сучасна наука, ані медицина, ані управління, ані конструкторська й виробнича діяльність.

Інноватор і консерватор НЕ погоджуються (розходяться) в тому, що ІКТ

А окрім їхньої ролі в підвищенні ефективності інтелектуальної праці, мають також інше значення.

Б забезпечують підвищення ефективності інтелектуальної праці.

В сприяють відкриттю й широкому впровадженню новітніх методів досліджень і технологій.

Г здатні впливати на характер протікання всіх процесів, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю.

Д мають найбільшу цінність у галузі підвищення ефективності інтелектуальної праці.

28. *Принцип:* У трактаті «Основи метафізики моральності» І. Кант стверджував: якщо від учинку, здійсненого з поваги до обов'язку, особа отримує задоволення, то її вчинок не має істинної моральної цінності – почуття обов'язку вище за звичайні людські почуття.

Застосування: Дія фільму Сьохея Імамури «Легенда про Нараяму» відбувається в ХІХ ст. в японському селищі, ураженому голодом. Щоб не вмирати голодною смертю, жителі ввели ритуал умертвіння «даремних» членів спільноти: новонароджених убивали, а 70-річних їхні діти відносили на вершину гори Нараяма й залишали там помирати. Орин – жінка 69 років, яка ще сповнена сил, повинна вмерти. Її син зі співчуття не хоче виконати свій обов'язок, але того вимагає мати, віддана традиції. Вона піднімається на вершину гори, прив'язана до спини сина.

Яке з поданих нижче тверджень, якщо воно істинне, пояснює використання наведеного *принципу* в *застосуванні*?

- А Запровадження ритуалу, про який розповідає фільм, треба визнати аморальним.
- Б Позиція сина, який зі співчуття не хоче слідувати традиції, є високо-моральною.
- В Умертвіння «даремних» жителів селища є моральним щодо інших.
- Г Учинок Орин, яка змусила сина виконати обов'язок, має дійсну моральну цінність.
- Д З боку режисера було аморальним обрати для свого фільму такий сюжет.

29. *Формаліст:* Усі об'єкти, які ми зможемо коли-небудь собі уявити, або будуть дефінійовані скінченною кількістю слів, або будуть дефінійовані недосконало й залишаться в нашій свідомості невіддільними від маси інших об'єктів. Тож ми не зможемо досліджувати ці об'єкти логічно строго доти, доки не відділимо їх від цих інших об'єктів, із якими вони залишаються пов'язаними, тобто доти, доки ми не прийдемо до їх дефініції скінченною кількістю слів.

Конструктивіст: Дійсно, не можна логічно досліджувати об'єкти, які не дефінійовані скінченною кількістю слів, проте необхідно визначити верхню границю допустимої кількості слів для дефініції об'єктів (за цю границю можна взяти, наприклад, число ГУГОЛ (10^{100})).

У чому наведені вище позиції *формаліста* й *конструктивіста* збігаються?

- А Можна логічно строго досліджувати тільки ті об'єкти, яким можна дати дефініцію за допомогою не більше ніж ГУГОЛ слів.
- Б Число ГУГОЛ обрано як верхню границю кількості слів у дефініції об'єктів для дослідження цих об'єктів логічно строго тому, що вважається, що це число є верхньою границею кількості всіх об'єктів у Всесвіті.
- В Не можна логічно строго досліджувати об'єкти, яким не можна дати дефініцію за допомогою слів.
- Г Можна логічно строго досліджувати тільки ті об'єкти, яким можна дати дефініцію за допомогою скінченної кількості слів.
- Д Щоб логічно строго досліджувати об'єкти, треба визначити верхню границю кількості слів, які можна використовувати при дефініції об'єктів.

30. Поняттям «пастка Макнамари» (або «кількісна пастка») позначають випадки, коли рішення приймають лише на основі кількісних спостережень, ігноруючи будь-які інші дані. Саме такий підхід до прийняття рішень застосовував Роберт Макнамара – державний секретар оборони США з 1961 р. по 1968 р., що, на думку багатьох політологів, і призвело до невдач США у війні у В'єтнамі.

До потрапляння в «пастку Макнамари» можуть призвести такі чотири помилки, яких припускався свого часу Макнамара:

- 1) вимірювання лише того, що легко виміряти;
- 2) ігнорування того, що не може бути легко виміряне, або надання йому довільного кількісного значення;
- 3) ґрунтування на припущенні, що те, що не можна легко виміряти, урешті не має значення;
- 4) базування на позиції, що те, що не можна легко виміряти, урешті не існує (за Д. Янкеловичем, «Корпоративні пріоритети»).

Яке з поданих нижче тверджень стосовно тестів зовнішнього незалежного оцінювання при вступі на магістерські програми правничого спрямування НЕ є логічним наслідком «пастки Макнамари»?

- А** Найцінніші особистісні характеристики вступників на магістерські програми правничого спрямування не можуть бути безпосередньо виміряні, проте для цього можна створити інструменти непрямих вимірювань.
- Б** На вступних іспитах на магістерські програми правничого спрямування мають застосовуватися лише предметний тест із права й предметний тест з англійської мови, оскільки технології проведення предметних тестувань добре відпрацьовані.
- В** Тест загальних навчальних правничих компетентностей при вступі на магістерські програми правничого спрямування не потрібен, оскільки, буцімто, ніяких таких компетентностей немає.
- Г** Умотивованість до навчання не можна виміряти за допомогою тестів, тому враховувати цю характеристику вступника на магістерські програми правничого спрямування не варто.
- Д** Представляти результати тестувань на магістерські програми правничого спрямування можна довільним методом, тобто надавши цим результатам будь-яких числових значень.

Кінець секції 3

ПОВЕРТАТИСЯ ДО ЗАВДАНЬ ПОПЕРЕДНІХ СЕКЦІЙ НЕ МОЖНА!

Відкладіть ручку

ЗДАЙТЕ БЛАНК А ІНСТРУКТОРОВІ



ТЕСТ
ЗАГАЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ПРАВНИЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Час виконання – 60 хвилин

Тест складається з трьох частин: *секція 1* «Критичне мислення», *секція 2* «Аналітичне мислення», *секція 3* «Логічне мислення».

Загальна кількість тестових завдань у роботі – 30. *Секція 1* містить 12 завдань, *секції 2* та *3* – по 9 завдань. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише одна правильна.

Інструкція щодо роботи з частинами тесту

1. Секції треба виконувати в тій послідовності, у якій вони розташовані в зошиті.
2. На виконання завдань кожної окремої секції відведено по **20 хвилин**.
3. Час початку й кінця роботи над завданнями конкретної секції оголошує інструктор, що знаходиться в аудиторії.
4. Повертатися до завдань секції, час роботи над якою вичерпано, не можна.

Пам'ятайте! Відповіді на завдання секції, над якою Ви працюєте, треба перенести в *бланк А* у відведений на роботу з нею час.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила, що стосуються всієї секції, зазначені на початку.
2. Правила виконання окремих видів завдань зазначені перед цими завданнями.
3. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли правила й завдання.
4. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
5. Намагайтеся виконати всі завдання.
6. Стежте за часом. Не забувайте вчасно переносити відповіді, які Ви позначили в зошиті, до *бланка А*.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей

1. До *бланка А* записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в *бланку А* вважатимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в *бланку А* відповідь неправильно, можете виправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:



Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 16.

Позначте номер вашого зошита у відповідному місці *бланка А* так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		X												

Бажаємо Вам успіху!

СЕКЦІЯ 1

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 12

Час виконання – 20 хвилин

Завдання 1–12 стосуються текстів. Відповідаючи на завдання, спирайтеся лише на інформацію з текстів, а не на відомості, які Ви, можливо, знаєте з інших джерел. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких **ОДИН** правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в *бланку А* згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!

Будьте особливо уважні, заповнюючи *бланк А*. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

**Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери абзаців)
і виконайте завдання 1–6.**

(1) «А чому б не зміцнити свою владу переможною війною?» – подумав у 1982-му генерал-лейтенант Леопольдо Гальтієрі, коли популярність його правління почала падати. Він, головнокомандувач збройних сил у ранзі генерал-лейтенанта, став до керма в Аргентині роком раніше, усунувши від влади попереднього диктатора. Нового головнокомандувача Гальтієрі не призначав, тому армія цілковито підпорядковувалася йому і він мав усі інструменти для здійснення свого задуму.

(2) Ціль теж була зрозуміла: Фолклендські острови, розміщені так близько від Аргентини, належали далекій Великій Британії (вони були захоплені нею 1833 року). Аргентина ж уважала острови своєю власністю від часу здобуття незалежності 1816 року. Територіальні претензії вона успадкувала від іспанців. Ті ще з моменту відкриття островів не могли поділити цю територію з британцями, але, зважаючи на віддаленість архіпелагу та відсутність цінних ресурсів, обмежувались установленням табличок із написом «Ця територія належить королю такому-то». Крапку в млявому протистоянні поставив

Лондон, організувавши на Фолклендах 1833 року постійне поселення.

(3) Невдовзі після Другої світової Буенос-Айрес спробував поширити свою владу на острови в дипломатичний спосіб. Проте двотисячному населенню архіпелагу, яке мало переважно британське походження, не дуже хотілося в Аргентину, тож переговори нічого не дали. Бажання ж повернути «своє» в аргентинців залишалось, ним і скористався Гальтієрі. Захоплення було доволі швидким. У березні 1982-го кількадесят «увічливих» аргентинських робітників зійшли на берег безлюдного острова Південна Джорджія, мовляв, щоб розібрати стару китобійну станцію, проте, насправді, підняли аргентинський прапор і, як годиться, почали чекати на «захист» військових. Ті не забарилися – уже за кілька тижнів на островах висадився десант.

(4) Такі дії, може, і зійшли б із рук Буенос-Айресу, якби прем'єр-міністром Сполученого Королівства не була Маргарет Тетчер. «Залізна леді» оголосила, що права й свободи британського населення Фолклендів не будуть потоптані «аргентинським військовим чоботом». Очілницю правлячого



кабінету підтримали значна частина громадян і явна більшість медіа країни.

(5) Війна була кривава (за два місяці бойових дій з обох боків загинуло 907 осіб), не було жодних спроб дипломатичного контакту між сторонами. На резолюцію Ради Безпеки ООН із закликом припинити сутички сторони не звернули уваги. Рональд Рейган намагався якось уладнати конфлікт між Лондоном і Буенос-Айресом, проте, не побачивши в них готовності йти на компроміс, махнув рукою й публічно схвалив дії Великої Британії.

(6) Країни Співдружності Націй відразу солідаризувалися з колишньою метрополією: Австралія та Нова Зеландія навіть увели економічні санкції проти Аргентини. Цікаво, що аргентинців публічно не підтримав ніхто. Навіть Колумбія, яка мала з нею добре партнерство, стала на бік британців. Очільник чилійської хунти Аугусто Піночет також підтримав Тетчер. Повітряні сили Чилі збирали для британців інформацію, яка рятувала життя багатьом солдатам Сполученого Королівства – на важливо-

сті підтримки чилійців Тетчер згодом наголосила у своїй книжці «Мистецтво управління державою: стратегії для мінливого світу». Критичною ж стала відмова французів посприяти Гальтієрі, адже раніше саме вони постачали аргентинцям військову техніку й зброю.

(7) У війні за Фолклендські острови Аргентина зазнала принизливої поразки, що стало причиною повалення режиму військової хунти Гальтієрі. Великобританії ж ця переможна війна пішла на користь, піднявши довіру нації до уряду й зміцнивши позиції держави в міжнародному співтоваристві.

(8) Фолклендська війна й невирішений спір досі є причиною напружених відносин між цими країнами. Ситуація загострилася у 2010 році, коли британці почали видобуток нафти на шельфі островів. Також Велика Британія розмістила на островах додатковий військовий контингент, за що Аргентина звинуватила її в милітаризації регіону.

За В. Рібаком

1. Політичний режим в Аргентині за правління Леопольдо Гальтієрі – це

- А авторитарна демократія.
- Б тоталітаризм.
- В конституційна монархія.
- Г демократія.
- Д військова диктатура.

2. Гальтієрі організував військову операцію зі встановлення контролю над Фолклендськими островами, тому що

- А йому не вдалося поширити свою владу на ці території в дипломатичний спосіб.
- Б Аргентина постійно заперечувала їх приналежність Великій Британії.
- В ці території належали Великій Британії попри географічну віддаленість від неї.
- Г необхідно було врятувати свою непопулярну на той час владу успіхом у війні.
- Д вони розташовані ближче до Аргентини, ніж до країн, що претендували на них.



3. Остаточне вирішення спору між Великою Британією та Іспанією щодо Фолклендських островів пов'язане з
- А переходом претензій на острови від Іспанії до Аргентини.
 - Б географічною віддаленістю островів від обох країн.
 - В появою на островах постійного поселення Великої Британії.
 - Г млявістю дій Мадрида проти політики Лондона.
 - Д відсутністю на островах цінних ресурсів.
4. З тексту випливає, що громадяни Великобританії підтримали прем'єр-міністра Маргарет Тетчер (*абзац 4*) передусім тому, що вона
- А прагнула в такий спосіб скинути військову хунту Аргентини.
 - Б мала можливість у такий спосіб показати військову потужність країни.
 - В знайшла рішучу підтримку в більшості медіа країни й за кордоном.
 - Г не подарувала аргентинцям зухвалість їхніх дій на Фолклендах.
 - Д своїм рішенням ще більше зміцнила власний імідж «залізної леді».
5. Критичною в підтримці Великої Британії як сторони військового конфлікту стала позиція Франції, яка
- А вела розвідку з повітря, рятуючи життя бійців.
 - Б відмовилася постачати Гальтієрі зброю й техніку.
 - В увела економічні санкції проти Аргентини.
 - Г схвалила активні дії Сполученого Королівства.
 - Д публічно засудила дії військової хунти.
6. Погляду автора на результати Фолклендської війни відповідає висловлення
- А «Гарантія миру – закопати сокиру війни разом із ворогом» (Станіслав Єжи Лец).
 - Б «Війна – це занадто серйозна справа, щоб довірити її військовим» (Шарль Моріс Талейран).
 - В «Виграно війну, але не мир» (Альберт Ейнштейн).
 - Г «Війни починають, коли хочуть, але завершують, коли можуть» (Нікколо Макіавеллі).
 - Д «Ми ведемо війну, щоб жити в мирі» (Аристотель).



Прочитайте тексти А й Б (цифри в дужках позначають номери абзаців наскрізно в обох текстах) та виконайте завдання 7–12.

Текст А

(1) Його застосування не обмежується медичними закладами. Рентгенівське опромінення – зручний інструмент для працівників аеропорту, реставраторів картин, астрономів і навіть біофізиків, адже спіраль ДНК вперше розгледіли також за допомогою винаходу, що має українське коріння.

(2) Український фізик самостійно вивів скляні трубки для дослідження електрики у вакуумі, а винайдена ним лампа давала можливість просвічувати предмети. Уже 1892 року Іван Пулюй уперше у світі зробив знімки скелета дитини та руки своєї доньки Наталі. Однак брак коштів гальмував дослідження.

(3) Коли 1896 року в клініці Київського університету провели операцію із залученням променевої діагностики, Рентген тільки починав свої дослідження.

(4) В інтерв'ю газеті «Україна Молода» дослідник наукової творчості Пулюя доктор фізико-математичних наук Василь Шендеровський розповідає: «Пулюй сконструював лампу, яка давала можливість просвічувати предмети. Якби Рентген не мав цієї лампи, то не міг би здійснити своє відкриття, оскільки саме лампа, сконструйована Пулюєм і відома під його іменем, продукувала

ці промені. Рентген і Пулюй працювали в Страсбурзі в одному кабінеті, і Пулюй подарував Рентгену свої трубки. І тільки на них можна було зробити відкриття. Окрім того, Іван Пулюй дав повне пояснення природи X-променів. Сьогодні достеменно відомо, що те пояснення, яке давав Рентген, є неправильним. Три повідомлення дослідника в пресі були просто повідомленнями, а не науковими обґрунтуваннями. Фактично, історія з відкриттям Рентгена була роздмухана пресою, бо знімки, які робив Рентген, були невиразними. Натомість Пулюй робив знімки дуже якісні. І таким чином він показав можливість застосування цих знімків у медицині».

(5) Утім 1901 року саме Рентгенові Нобелівський комітет присудив першу у світі Нобелівську премію, розмір якої на той час був 150 000 шведських крон. Пулюй був приголомшений і негайно написав німцю листа, де чітко запитав, чи той часом не використовував його лампи, проте відповіді так і не отримав.

(6) Альберт Ейнштейн, який був давнім приятелем Пулюя, порадив українцю змиритися й почуватися гордим, що зробив настільки епохальне відкриття.

За матеріалами інтернет-джерел

Текст Б


(7) Серед винаходів, які визначають обличчя сучасного світу, чимало належить шотландцю Александру Беллу.

(8) Одним із таких винаходів є телефон, точніше, винахід цього пристрою багато хто пов'язує саме з іменем шотландця.

(9) Белл зробив своє відкриття, коли працював над приладом для передачі артикуляції людям із вадами слуху.

Саме в цей час дослідникові спало на думку створити апарат, який би міг передавати звуки на відстані. Для цього винахідник використав електричні драти.

(10) Правда, у 2002 році Конгрес США визнав, що винайдення телефону належить італійцеві, лікарю за професією, Антоніо Меуччі, який за п'ять років до Белла подав заявку на патентування



свого винаходу. Саме лікарська практика наштовхнула Меуччі до винаходу: під час однієї з оздоровчих процедур, де було використано електричний генератор, дослідник відкрив здатність електричного струму переносити звук на відстань.

(11) Як би там не було, перелік винаходів Александра Белла не дуже збіднів від цього, адже шотландець відзначився ще багатьма відкриттями, серед яких аероплан, човен із підводними крилами, фотофон, машина для лущення зерна. Авторству Белла належить також і металошукач, який він запатентував 1881 року. Усього ж Белл отримав близько 20 патентів на свої винаходи.

(12) Будучи успішним бізнесменом, засновником потужної компанії, що визначила розвиток усієї телекомунікаційної галузі в США, Белл також успішно займався громадською діяльністю. На свої кошти він організував і підтримував школи й асоціації, де працювали з людьми, які мали серйозні вади слуху, заснував у Вашингтоні спеціальне бюро, що поширювало інформацію про проблеми глухих. Цікаво, що це бюро Белл заснував за преміальні кошти, вручені йому за винахід телефону.

За Л. Балуцькою

7. Тему обох текстів найбільш точно окреслено в рядку

- А Винахідництво й раціоналізаторство як спосіб покращення рівня життя.
- Б Єдність мрійництва й практицизму як ознака науковців-винахідників.
- В Складність і суперечливість історій дослідників та їхніх винаходів.
- Г Мультиетнічність як невід'ємна ознака історії розвитку науки й техніки.
- Д Фінансова незалежність як запорука продуктивного наукового пошуку.

8. Текст А, на відміну від тексту Б, не порушує проблеми

- А практичного застосування наукових винаходів.
- Б гуманістичного пафосу діяльності винахідників.
- В належної оцінки наукових здобутків винахідників.
- Г патентування для захисту інтересів винахідника.
- Д справедливості в питанні першовідкривацтва.

9. Інформація в 10-му абзаці (текст Б) стосовно центральної проблеми, порушеної в тексті А, є

- А свідченням більшої важливості принципу верховенства права в питаннях винахідництва для Сполучених Штатів Америки, ніж для Європи.
- Б ілюстрацією хибності рекомендації Альберта Ейнштейна своєму приятелю Іванові Пулюєві.
- В аргументом на користь необхідності скасування Нобелівським комітетом свого попереднього рішення стосовно присудження премії Рентгеніві.
- Г доказом необґрунтованості позиції В. Шендеровського щодо Пулюєвої першості у відкритті Х-променів.
- Д указівкою на можливість установлення справедливості в справі першовідкривацтва Івана Пулюя навіть після спливу тривалого терміну.



10. З огляду на зміст обох текстів, їхні автори НЕ погодилися б із твердженням

- А Філантропія є невід’ємною ознакою внутрішнього світу справжнього науковця-винахідника.
- Б Можливості широкого практичного застосування технічних винаходів інколи з’ясовуються не відразу.
- В Науково-технічне винахідництво й раціоналізаторство можуть бути одним зі способів отримання прибутку.
- Г Деякі винаходи стають побічним продуктом роботи над певною науковою проблемою.
- Д Питання авторського права у сфері винахідництва є абсолютно неважливим порівняно з цінністю винаходу для суспільства.

11. Авторську емоційну тональність текстів найточніше означено в рядку

	<i>Текст А</i>	<i>Текст Б</i>
А	Обурення	Нейтральність
Б	Песимістичність	Оптимістичність
В	Упередженість	Об’єктивність
Г	Осуд	Схвалення
Д	Шкодування	Захоплення

12. Відповідають змісту *текстів А й Б* всі твердження, ОКРІМ

- А *Текст А* актуалізує проблему сумнівності авторства у сфері винахідництва, а *текст Б*, крім цього, містить указівку на можливість з’ясування істини в цих питаннях.
- Б *Текст А* інформує про європейський досвід винахідництва, а *текст Б* – в основному про американський.
- В Обидва тексти наголошують на надзвичайній важливості винаходів для підвищення якості життя людей.
- Г *Текст А* зосереджений більшою мірою на історії одного винаходу, а *текст Б* – на біографії одного винахідника.
- Д Головною метою обох текстів є переконати читачів у думці, що ті самі ідеї завжди виникають одночасно в різних дослідників.

Кінець секції 1

**ПОВЕРТАТИСЯ ДО ЦЬОЇ СЕКЦІЇ
ПІСЛЯ ЗАВЕРШЕННЯ ЧАСУ РОБОТИ НАД НЕЮ НЕ МОЖНА!
Перейдіть до наступної секції лише за вказівкою інструктора**

СЕКЦІЯ 3

ЛОГІЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кількість завдань – 9

Час виконання – 20 хвилин

Завдання 22–30 стосуються міркувань, викладених у мікротекстах. Для виконання завдань варто виходити з позиції здорового глузду, спираючись лише на інформацію, подану в мікротекстах. Усі завдання мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких **ОДИН** правильний – тобто той, який найбільш точно й повно відповідає на питання. Правильний, на Вашу думку, варіант відповіді позначте в бланку А згідно з інструкцією.

Вчасно заповнюйте бланк відповідей!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А. Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте мікротексти й виконайте завдання 22–30.

22. Вікіпедія: Олешківські піски — другий за розмірами піщаний масив (арена) у Європі, розташований за 30 км на схід від м. Херсона. У нинішньому своєму вигляді вони з'явилися порівняно недавно – у першій половині XIX ст., а ще в 1780-х рр. піски були суцільно закріплені рослинністю, місцями деревами. Учених, які досліджують Олешківські піски, умовно можна поділити на дві групи: *антропогени*, які вважають, що виникнення цих пісків є переважно наслідком антропогенного фактору – впливу діяльності людини на навколишнє середовище, і *кліматогени*, які пояснюють виникнення Олешківських пісків переважно глобальною зміною клімату.

Який із нижче наведених фактів обґрунтовує позицію антропогенів щодо виникнення Олешківських пісків у сучасному вигляді?

- А** Унаслідок будівництва на Дніпрі каскаду гідроелектростанцій і водосховищ стік Дніпра в низов'ї зменшився, що призвело до зниження рівня ґрунтових вод під Олешківськими пісками на кілька метрів й унеможливило існування потужного рослинного покриву.
- Б** За даними метеорологів, кількість опадів над Олешківськими пісками упродовж останніх 100 років знизилася на 50 %.
- В** У другій половині XX ст. в Олешківських пісках знаходився військовий полігон, на якому відпрацьовували бомбардування льотчики з країн Варшавського договору, у результаті чого було завдано значної шкоди навколишньому середовищу, зокрема пожежами знищувалися зелений покрив і лісові насадження, а реабілітаційні роботи в регіоні були обмежені.
- Г** У 1830-х рр. на територію нинішніх Олешківських пісків почали завозити овець (один лише барон Фальц-Фейн, засновник заповідника Асканія-Нова, володів отарами до мільйона голів), які знищили траву, звільнили піски, а вітрова ерозія дала можливість піщаним масам розростатися.
- Д** Мікроклімат піщаної арени Олешківських пісків напівпустельний. Улітку пісок нагрівається до 70 °С і гарячі висхідні потоки, що йдуть від пісків, розганяють дощові хмари.

23. Оперення павичів давно стало символом барвистості та яскравості. Насичені сині, зелені й золоті відтінки часто використовуються дизайнерами тканин, ювелірами. Напевно, кожному доводилося бачити сукні або сережки під колір пір'я павича. Насправді ж, розмаїття барв оперення павича – ілюзія: пігмент меланіну дає пір'ю цих птахів руде забарвлення, а безліч відтінків – лише наслідок дії явища інтерференції світла.

Яке з поданих нижче тверджень, якщо воно істинне, НЕ є аналогічним твердженню про сприйняття людиною пір'я павичів як кольорового?

А Людина створює візуальне уявлення про себе на основі сприйняття свого відображення в дзеркалі, де права й ліва сторони відображуваного об'єкта поміняні місцями. На цьому будується фабула повісті Володимира Набокова «Жах»: головний герой повісті вважав себе схожим на іншу людину, помилково ототожнюючи своє зображення в дзеркалі з тим, як його сприймали інші; утім ніхто, крім нього, не помічав цієї схожості.

Б Усупереч поширеним уявленням, змінюючи своє забарвлення, хамелеони не маскуються під навколишнє середовище, а реагують на зміни температури, світла й настрою.

В Часом некритично налаштовані підлеглі сприймають авторитет посади керівника як його особистий авторитет, не усвідомлюючи того, що авторитет посадовця, насправді, є сумою авторитету особистості й авторитету посади.

Г Слідство часто йде хибним шляхом, тому що злочинець для того, щоб приховати свою причетність до злочину, створює для себе алібі, виставляючи злочинцем непричетну до злочину людину шляхом вигадання переконливих штучних доказів її винуватості.

Д Багато дітей і дорослих вважають, що голівки квітнучого соняшника обертаються впродовж дня за сонцем, насправді ж, вони завжди повернуті на схід.

24. Дано два твердження:

(I) жоден із генералів не є безвольним;

(II) деякі генерали є добрими аналітиками.

Яке з наведених нижче тверджень впливає з тверджень I–II?

А Є вольові люди, які є добрими аналітиками.

Б Є безвольні люди, які не є добрими аналітиками.

В Є генерали, які не є добрими аналітиками

Г Немає безвольних людей, які є добрими аналітиками.

Д Є безвольні люди, які є добрими аналітиками.

25. Дано два твердження:

(I) усі мешканці селища Парнас – поети;

(II) усі поети – філософи.

Яке з наведених нижче тверджень НЕ впливає з тверджень I–II?

А Деякі мешканці селища Парнас є поетами.

Б Деякі мешканці селища Парнас є як поетами, так і філософами.

В Усі мешканці селища Парнас – філософи.

Г Усі філософи живуть у селищі Парнас.

Д Будь-який мешканець селища Парнас – поет.

26. *Із виступу психолога на ток-шоу «Батьківські збори»:* Історія розвитку суспільства – це історія розвитку свободи членів суспільства. Проте багато людей бояться свободи, тому що вона змушує їх постійно робити вибір. Багато з тих, кого я знаю, самі вибирати не вміють: вони завжди сумніваються, бояться зробити неправильний крок навіть у ситуації, коли відсутність дій призведе до повного руйнування їхнього життя. Свобода особистості – це здатність особистості робити свій вибір і брати за нього відповідальність, це певний тягар постійного вибору, і не кожна людина спроможна його гідно нести.

Яке з поданих нижче тверджень логічно не суперечить позиції психолога й не впливає з неї, але доповнює її?

А З розширенням поля свободи люди беруть на себе все більше відповідальності, що часом призводить до втрати звичного відчуття комфортності.

Б Ступінь свободи визначається рівнем розвитку суспільного способу виробництва, що означає, що свобода особистості розвивається разом із розвитком суспільства.

В За будь-яких обставин людина має розраховувати перш за все на себе, оскільки всі люди можуть змінювати свої рішення в силу тих чи інших обставин, відмовлятися від цих рішень, якщо вони виявилися для них неприйнятними.

Г Не людина володіє свободою як власністю, а навпаки, свобода споконвічно володіє людиною, тобто в кожному конкретному випадку, що б особистість не робила, вона не може unikнути вибору й не може не взяти на себе відповідальність за свій вибір і свої дії.

Д Жити в суспільстві й бути вільним від суспільства не можна. Тому взагалі не варто говорити про свободу особистості, бо вона обмежена соціальними умовами.

27. *Інноватор:* Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), забезпечуючи створення автоматизованих робочих місць, сприяють підвищенню ефективності інтелектуальної праці в будь-якій галузі, але найбільш значущою є їхня роль у відкритті новітніх методів досліджень і технологій.

Консерватор: Ви помиляєтеся при визначенні пріоритетів. Підвищення ефективності інтелектуальної праці є найбільш важливим результатом застосування ІКТ. Без ІКТ неможлива ані сучасна наука, ані медицина, ані управління, ані конструкторська й виробнича діяльність.

Інноватор і консерватор НЕ погоджуються (розходяться) в тому, що ІКТ

А сприяють відкриттю й широкому впровадженню новітніх методів досліджень і технологій.

Б здатні впливати на характер протікання всіх процесів, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю.

В мають найбільшу цінність у галузі підвищення ефективності інтелектуальної праці.

Г окрім їхньої ролі в підвищенні ефективності інтелектуальної праці, мають також інше значення.

Д забезпечують підвищення ефективності інтелектуальної праці.

28. *Принцип:* У трактаті «Основи метафізики моральності» І. Кант стверджував: якщо від учинку, здійсненого з поваги до обов'язку, особа отримує задоволення, то її вчинок не має істинної моральної цінності – почуття обов'язку вище за звичайні людські почуття.

Застосування: Дія фільму Сьохея Імамури «Легенда про Нараяму» відбувається в ХІХ ст. в японському селищі, ураженому голодом. Щоб не вмирати голодною смертю, жителі ввели ритуал умертвіння «даремних» членів спільноти: новонароджених убивали, а 70-річних їхні діти відносили на вершину гори Нараяма й залишали там помирати. Орин – жінка 69 років, яка ще сповнена сил, повинна вмерти. Її син зі співчуття не хоче виконати свій обов'язок, але того вимагає мати, віддана традиції. Вона піднімається на вершину гори, прив'язана до спини сина.

Яке з поданих нижче тверджень, якщо воно істинне, пояснює використання наведеного *принципу* в *застосуванні*?

- А Умертвіння «даремних» жителів селища є моральним щодо інших.
- Б Учинок Орин, яка змусила сина виконати обов'язок, має дійсну моральну цінність.
- В З боку режисера було аморальним обрати для свого фільму такий сюжет.
- Г Запровадження ритуалу, про який розповідає фільм, треба визнати аморальним.
- Д Позиція сина, який зі співчуття не хоче слідувати традиції, є високо-моральною.

29. *Формаліст:* Усі об'єкти, які ми зможемо коли-небудь собі уявити, або будуть дефінійовані скінченною кількістю слів, або будуть дефінійовані недосконало й залишаться в нашій свідомості невіддільними від маси інших об'єктів. Тож ми не зможемо досліджувати ці об'єкти логічно строго доти, доки не відділимо їх від цих інших об'єктів, із якими вони залишаються пов'язаними, тобто доти, доки ми не прийдемо до їх дефініції скінченною кількістю слів.

Конструктивіст: Дійсно, не можна логічно досліджувати об'єкти, які не дефінійовані скінченною кількістю слів, проте необхідно визначити верхню границю допустимої кількості слів для дефініції об'єктів (за цю границю можна взяти, наприклад, число ГУГОЛ (10^{100})).

У чому наведені вище позиції *формаліста* й *конструктивіста* збігаються?

- А Не можна логічно строго досліджувати об'єкти, яким не можна дати дефініцію за допомогою слів.
- Б Можна логічно строго досліджувати тільки ті об'єкти, яким можна дати дефініцію за допомогою скінченної кількості слів.
- В Щоб логічно строго досліджувати об'єкти, треба визначити верхню границю кількості слів, які можна використовувати при дефініції об'єктів.
- Г Можна логічно строго досліджувати тільки ті об'єкти, яким можна дати дефініцію за допомогою не більше ніж ГУГОЛ слів.
- Д Число ГУГОЛ обрано як верхню границю кількості слів у дефініції об'єктів для дослідження цих об'єктів логічно строго тому, що вважається, що це число є верхньою границею кількості всіх об'єктів у Всесвіті.

30. Поняттям «пастка Макнамари» (або «кількісна пастка») позначають випадки, коли рішення приймають лише на основі кількісних спостережень, ігноруючи будь-які інші дані. Саме такий підхід до прийняття рішень застосовував Роберт Макнамара – державний секретар оборони США з 1961 р. по 1968 р., що, на думку багатьох політологів, і призвело до невдач США у війні у В'єтнамі.

До потрапляння в «пастку Макнамари» можуть призвести такі чотири помилки, яких припускався свого часу Макнамара:

- 1) вимірювання лише того, що легко виміряти;
- 2) ігнорування того, що не може бути легко виміряне, або надання йому довільного кількісного значення;
- 3) ґрунтування на припущенні, що те, що не можна легко виміряти, урешті не має значення;
- 4) базування на позиції, що те, що не можна легко виміряти, урешті не існує (за Д. Янкеловичем, «Корпоративні пріоритети»).

Яке з поданих нижче тверджень стосовно тестів зовнішнього незалежного оцінювання при вступі на магістерські програми правничого спрямування НЕ є логічним наслідком «пастки Макнамари»?

- А** Тест загальних навчальних правничих компетентностей при вступі на магістерські програми правничого спрямування не потрібен, оскільки, буцімто, ніяких таких компетентностей немає.
- Б** Умотивованість до навчання не можна виміряти за допомогою тестів, тому враховувати цю характеристику вступника на магістерські програми правничого спрямування не варто.
- В** Представляти результати тестувань на магістерські програми правничого спрямування можна довільним методом, тобто надавши цим результатам будь-яких числових значень.
- Г** Найцінніші особистісні характеристики вступників на магістерські програми правничого спрямування не можуть бути безпосередньо виміряні, проте для цього можна створити інструменти непрямих вимірювань.
- Д** На вступних іспитах на магістерські програми правничого спрямування мають застосовуватися лише предметний тест із права й предметний тест з англійської мови, оскільки технології проведення предметних тестувань добре відпрацьовані.

Кінець секції 3

ПОВЕРТАТИСЯ ДО ЗАВДАНЬ ПОПЕРЕДНІХ СЕКЦІЙ НЕ МОЖНА!

Відкладіть ручку

ЗДАЙТЕ БЛАНК А ІНСТРУКТОРОВІ